

การออกแบบพัฒนาเครื่องแต่งกายสตรีจากผ้าไทยด้วย V stitcher Program (3D)*

Women's costumes from Thai fabric with V Stitcher Program (3D)

ศุภนิชา ศรีวรรเดชไพศาล (Supanicha Srivadeephaisan)**

บทคัดย่อ

การออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายสตรีจากผ้าไทยด้วยโปรแกรม V stitcher Program (3D) นั้นได้สำรวจความต้องการด้านรูปแบบเสื้อผ้าจากบุคคลทั่วไป เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาแนวทางในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายสตรี ซึ่งผลการประเมินนี้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาเสื้อผ้า สำนวญความคิดเห็นและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้ผลเป็นการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) พบว่า ด้านข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75 มีสถานภาพบุคคลทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงมา มีสถานภาพผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแฟชั่น คิดเป็นร้อยละ 25 อายุระหว่าง 31-40 ปี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 66 มีรายได้ 30,001-40,000 บาท ด้านทัศนคติและพฤติกรรมผู้บริโภคเสื้อผ้าแฟชั่นส่วนใหญ่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการเลือกซื้อเสื้อผ้าตราสินค้าต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 58 มีการซื้อสินค้าด้านเสื้อผ้าเฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 37 ใช้งบประมาณในการซื้อประมาณ 1,500-2,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 51 ซื้อในฤดูกาล Summer คิดเป็นร้อยละ 78 รูปแบบชุดในการเลือกซื้อบ่อยที่สุดคือชุดลำลอง คิดเป็นร้อยละ 60 รูปแบบเสื้อตัวหลวม หรือเสื้อคลุม คิดเป็นร้อยละ 44 และเสื้อผ้าสีเข้มได้รับความนิยมในการเลือกซื้อบ่อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41

การสร้างแรงบันดาลใจจากเสื้อผ้าชาวเขาซึ่งมีเทคนิควิธีการตัดเย็บอย่างง่าย ทุกคนสามารถตัดเย็บได้ และสามารถจำหน่ายได้ในราคาแพงโดยการวิเคราะห์รูปทรงเสื้อผ้าพบว่าใช้แบบตัดในการตัดเย็บเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า และผู้วิจัยได้ออกแบบแนวคิด 3E Concept โดยใช้แบบตัดรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าจำนวน 3 ชิ้นได้เป็นรูปแบบเครื่องแต่งกายจำนวน 1 รูปแบบ โดยมีพื้นฐานการออกแบบลวดลายบนผืนผ้ามาจากวัฒนธรรมไทยด้วยการใช้แรงบันดาลใจจากถนนคนเดินในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นพื้นที่ทางภาคเหนือของประเทศไทย ถ่ายทอดสู่ผืนผ้าจำนวน 1 ชิ้น

คำสำคัญ : การออกแบบ เครื่องแต่งกายสตรี ผ้าไทย เสื้อคลุม

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

** อาจารย์ประจำ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Abstract

Women's costumes from Thai fabric with V Stitcher Program (3D) were designed and developed from individual differences on styles and needs in order to use a data as a guideline for studying and development of women's fashion. This assessment led to the method of clothing development. Survey and data collection method from a sample of 100 people were used in this research by using the questionnaire as a tool to collect the information and data analysis as a frequency distribution including the percentage. The results found that most of the respondents were female (75 percent) as the following: 58 percent of general public, 25 percent of fashion industry owners, and 66 percent of business owners who have income between 30001-40000 baht. The consumer behaviour and attitude towards the most fashionable clothes, the researcher also found that 58 percent of respondents mostly purchased imported clothing once a month; 37 percent of respondents spent budget about 1500-2500 baht to purchase, 51 percent of seasonal clothing and 78 percent of summer clothing. The most frequent clothing selection was casual style (60 percent), 44 percent of loose shirt or cloak style, and 41 percent of dark-colored clothing style.

The inspiration was from simple technique of tribal clothes which were used a rectangular shape sewing together, from shape analysis, and can be sold at a high price. The researcher designed a conceptual 3E by using 3 pieces of rectangle shape fabric to form 1 pattern of outfit based on Thailand pattern design of Thai culture by using the pedestrian area in Chiang Mai Province, the North of Thailand, as an inspiration to convey 1 piece of fabric.

Keywords: Design, Women's costumes, Thai fabric, Cloak

บทนำ

อุตสาหกรรมสิ่งทอของไทย มีแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยี เครื่องจักร เส้นใย เส้นด้าย และผ้าฝ้ายอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่มีการพัฒนาควบคู่กับการออกแบบโดยการบูรณาการวัฒนธรรมร่วมสมัยด้านแฟชั่นและสิ่งทอกับผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกาย รวมทั้งการพัฒนาและจัดการองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน โดยมีกลยุทธ์การวิจัยที่สำคัญคือ การสร้างมูลค่าโดยเน้นการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการออกแบบสร้างสรรค์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและนำไปสู่การแข่งขันและการพึ่งพาตนเองได้ของชุมชน

ภูมิปัญญาไทยในอดีตได้เรียนรู้ถึงการประดิษฐ์สิ่งของเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ โดยใช้วัสดุธรรมชาติเพื่อตอบสนองวิถีชีวิตการดำรงชีพของตนเองและชุมชน จนกลายมาเป็น เครื่องใช้ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะชุมชนของตน การถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นพ่อสู่รุ่นลูกจนถึงปัจจุบันกลายเป็นงานหัตถกรรมอันงดงามที่ตอบสนองการใช้งานและแฝงด้วยขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละชุมชน การสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นจากเดิมที่ผลิตไว้

สำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อมีการผลิตจำนวนมากขึ้นก็จะแบ่งปันหรือจำหน่ายให้กับบ้านใกล้เรือนเคียง ต่อมาเมื่อสังคมขยายตัวมีการติดต่อไปมาหาสู่ระหว่าง ท้องถิ่นและชุมชนต่าง ๆ ทำให้ผลผลิตขยายไปในวงกว้างสู่ตลาดที่มีเป้าหมายชัดเจนขึ้นตามลำดับ (Suksikarn, 2008)

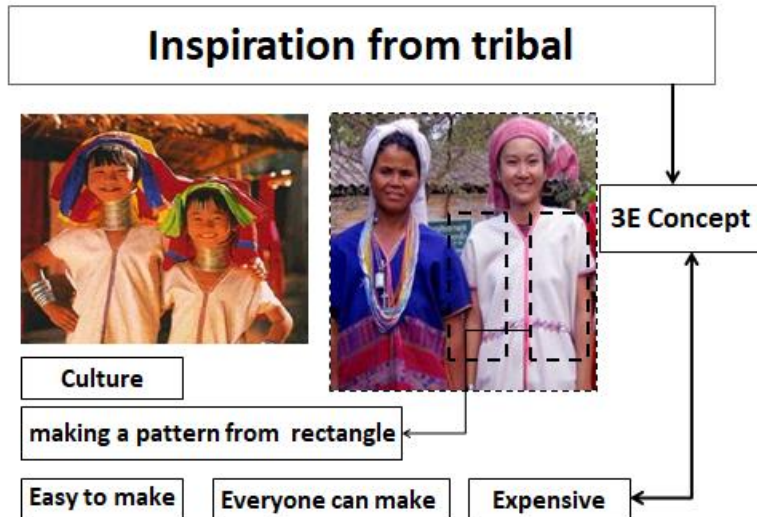
การทำแบบตัดเสื้อผ้าสำหรับผู้ที่ไม่เคยมีพื้นฐานการทำแบบตัดนั้นยังเป็นเรื่องยากสำหรับผู้ที่ต้องการเรียนรู้เรื่องการทำแบบตัดเพื่อการประกอบอาชีพ หรือสร้างรายได้เพิ่มเติม จากที่ผู้วิจัยได้มีประสบการณ์การสอนในโครงการบริการวิชาการในกลุ่มทอผ้าฝ้ายย้อนครามในพื้นที่จังหวัดสกลนครนั้น ผู้วิจัยพบว่าผู้เรียนนั้นมีความประสงค์ที่ต้องการเพิ่มมูลค่า และต่อยอดการสร้างรายได้โดยการตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าเพื่อการทางเลือกให้กับผู้บริโภค หากแต่ผู้เรียนเป็นกลุ่มแม่บ้านที่ไม่มีพื้นฐานด้านการทำแบบตัดและการ ตัดเย็บเสื้อผ้ามาก่อน อีกทั้งยังมีอายุมาก จึงทำให้การเริ่มต้นทำแบบตัดนั้นเป็นเรื่องยาก

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำปัญหาดังกล่าวข้างต้น มาออกแบบโดยนำแรงบันดาลใจจากเสื้อผ้าชาวเขาซึ่งมีชิ้นส่วนรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าในการตัดเย็บตัวเสื้อจำนวน 2 ชิ้นมาประกอบเข้าด้วยกันอีกทั้งยังมีการเพิ่มการตกแต่งด้วยการปักเพิ่มเติมผู้วิจัยมีมุมมองในการวิเคราะห์รูปแบบเสื้ออย่างง่าย และใช้โปรแกรม V sticher Program (3D) ในการช่วยในการออกแบบ และขึ้นตัวอย่างเบื้องต้นจากโปรแกรมช่วยให้ลดเวลาในการขึ้นตัวอย่างเสื้อก่อนการผลิตเสื้อจริง ซึ่งจะช่วยให้ได้เห็นรูปแบบก่อนที่มีภาพเสมือนจริง การสร้างแบบตัดเสื้อคลุมที่มีเป็นแบบตัดรูปทรงสี่เหลี่ยม มาเย็บประกอบเป็นตัวเสื้อคลุมเพื่อการเริ่มต้นการทำแบบตัด และตัดเย็บเสื้อคลุมอย่างง่ายโดยใช้วิธีการเย็บแค่เส้นตรงเท่านั้นก็สามารถประกอบจนเป็นเสื้อคลุมสำหรับสวมใส่ และสามารถเปลี่ยนรูปแบบการสวมใส่ได้หลายรูปแบบ เพื่อเป็นการสร้างแรงบันดาลใจเริ่มต้นให้กับกลุ่มแม่บ้าน ที่มีอาชีพหลักในการทอผ้า แต่ยังสามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ชุมชน เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

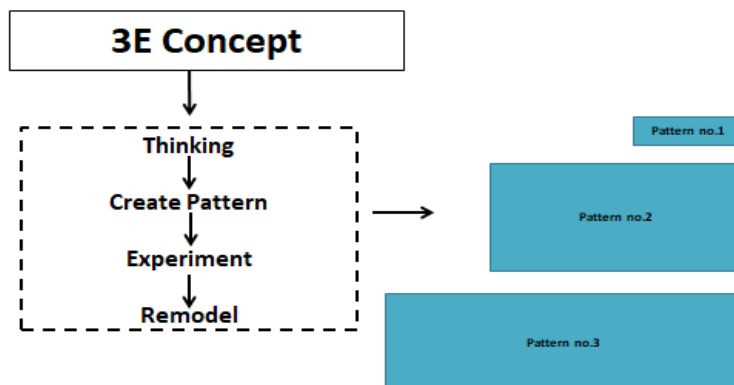
วิธีการศึกษา

1. ศึกษาและวิจัยเนื้อหาสาระข้อมูลทางด้านการแต่งกาย การออกแบบเสื้อผ้า อิทธิพลความต้องการการแต่งกายในปัจจุบัน
2. วิเคราะห์ความต้องการรูปแบบเสื้อผ้าจากผู้บริโภค นักออกแบบเสื้อผ้า และเจ้าของ แปรนด์เสื้อผ้าด้วยการใช้แบบสอบถามในการสำรวจข้อมูล
3. ออกแบบภาพร่าง (Sketch Design) จำนวน 3 รูปแบบ และคัดเลือกรูปแบบโดยนักออกแบบแฟชั่น จำนวน 1 รูปแบบ โดยการสร้างแรงบันดาลใจจากเสื้อผ้าชาวเขา ศึกษาองค์ประกอบของตัวเสื้อ และเทคนิคการตัดเย็บที่สามารถทำได้ง่ายโดยมีแนวคิดที่ทุกคนสามารถทำได้และจำหน่ายได้ ใช้เวลาที่ใช้ในการผลิตน้อย แล้วหาคู่ประกอบในการออกแบบ เช่น โครงร่างเงา สี วัสดุและรายละเอียดในการตกแต่ง เป็นต้น
4. ศึกษาทฤษฎีศิลป์ องค์ประกอบศิลป์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับกระบวนการออกแบบลวดลาย และวิธีการแสดงออกอย่างมีสุนทรียภาพ เพื่อสร้างสรรค์ลวดลายบนผืนผ้า
5. ทดลองออกแบบ และประกอบตัวเสื้อด้วยการใช้โปรแกรม V sticher Program (3D) ในการสร้างสรรค์ผลงานตัวอย่าง วิเคราะห์รูปแบบที่ได้ และทดลองลงลวดลายในตัวเสื้อ ซึ่งช่วยในการประหยัดเวลาในการขึ้นตัวอย่างตัวเสื้อที่ใช้ในการออกแบบ

6. ศึกษาและคัดเลือกผ้าไทย 4 ภาค คือภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลาง และภาคใต้
7. ตัดเย็บผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสตรีจากผ้าไทย 4 ภาค ที่ได้รับการคัดเลือกมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าสตรี จำนวน 1 รูปแบบ ตามองค์ประต้อมองค์ประกอบการออกแบบที่ได้วิเคราะห์ไว้ คือ การออกแบบภาพร่าง (Sketch Design) และใช้โปรแกรม V stitcher Program (3D) ในการขึ้นตัวอย่างเบื้องต้น

ภาพที่ 1 แสดงแนวคิดในการสร้างแรงบันดาลใจ

ภาพที่ 2 แสดงกระบวนการออกแบบภายใต้แนวคิด 3E Concept

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาวิจัยด้านวิเคราะห์ความต้องการรูปแบบเสื้อผ้าจากผู้บริโภค นักออกแบบเสื้อผ้า และเจ้าของแบรนด์เสื้อผ้าพบว่า ด้านข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 75 มีสถานภาพ บุคคลทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงมา มีสถานภาพผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแฟชั่น คิดเป็นร้อยละ 25 อายุระหว่าง 31-40 ปี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 66 มีรายได้ 30,001-40,000 บาท ด้านทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคเสื้อผ้าแฟชั่นส่วนใหญ่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการเลือกซื้อเสื้อผ้าตราสินค้าต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 58 มีการซื้อสินค้าด้านเสื้อผ้าเฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 37 ใช้งบประมาณในการซื้อประมาณ 1,500-2,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 51 ซื้อในฤดูกาล Summer คิดเป็นร้อยละ 78 รูปแบบชุดในการเลือกซื้อบ่อยที่สุดคือชุดลำลอง คิดเป็นร้อยละ 60 รูปแบบเสื้อตัวหลวม หรือเสื้อคลุม คิดเป็นร้อยละ 44 และเสื้อผ้าสีเข้มได้รับความนิยมในการเลือกซื้อบ่อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41

2. การออกแบบสร้างสรรค์โดยการใช้ V stitcher Program (3D) เป็นโปรแกรมที่สามารถใช้ร่วมกับการออกแบบเสื้อคลุมตามที่นักวิจัยได้ออกแบบไว้ สามารถออกแบบเบื้องต้นให้เห็นภาพตัวอย่างเสื้อคลุมหลังการออกแบบก่อนการตัดเย็บผลิตภัณฑ์จริงช่วยด้านการลดระยะเวลาในการวิเคราะห์การออกแบบตัด

ภาพที่ 3 แสดงรูปการออกแบบด้านหน้า และด้านข้างของตัวเสื้อ

ภาพที่ 4 แสดงรูปการออกแบบด้านหลัง และด้านข้างของตัวเสื้อ

3. การออกแบบลวดลายใช้เทคนิควิธีการปักไหมด้วยมือ (Hand Embroidery) โดยใช้แรงบันดาลใจจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมของสังคมไทย ด้วยการใช้อรรถาธิบายจากถนนคนเดินในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นพื้นที่ทางภาคเหนือของประเทศไทย ถ่ายทอดสู่ผืนผ้าจำนวน 1 ชิ้น แสดงออกถึงสุนทรียภาพด้านศิลปะบนผืนผ้าที่สอดคล้องกับรูปแบบการใช้ชีวิตของมนุษย์และสังคมร่วมสมัยในปัจจุบัน

ภาพที่ 5 แสดงการออกแบบลวดลายใช้เทคนิควิธีการปักไหมด้วยมือ (Hand Embroidery)

4. การตัดเย็บเครื่องแต่งกายสตรี ใช้วิธีการทำแบบตัดรูปทรงสี่เหลี่ยมสู่การสวมใส่ได้ 2 รูปแบบนั้น เป็นการทำให้แบบตัดที่ใช้ลักษณะชิ้นส่วนที่เป็นสี่เหลี่ยมจำนวน 3 ชิ้นที่มีขนาดต่างกัน มาเย็บประกอบเพื่อให้เกิดเป็นตัวเสื้อคลุม ที่นำผ้าทุกชนิดมาตัดเย็บเป็นเสื้อคลุมสำหรับสตรี เพื่อใช้ในการสวมใส่ในชีวิตประจำวัน และเป็น การสร้างแนวความคิดการทำแบบตัด และการออกแบบเสื้อ ให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มผู้บริโภคต่อไปทิศทางของการ แต่งกายที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

V stitcher program

Style 1

Style 2

5. การนำรูปแบบชุดไปใช้ในเชิงพาณิชย์กลุ่มชุมชนทอผ้า กลุ่มวิสาหกิจด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า และสถานประกอบการสามารถนำวิธีการทำแบบตัดสี่เหลี่ยม และวิธีการเย็บประกอบเป็นตัวเสื้อคลุม เป็นการสร้างรายได้ และจำหน่ายสู่เชิงพาณิชย์ได้ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคเสื้อผ้าที่มีการแต่งกายที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตการแต่งกายของผู้บริโภคในยุคที่กำลังก้าวสู่ไทยแลนด์ 4.0 ต่อไป

อภิปรายผล

การอภิปรายข้อมูลทางด้านการศึกษาผ้าไทยในแต่ละพื้นที่พบว่าแต่ละภาคของพื้นที่ในประเทศไทยนั้นมีรูปแบบการทอผ้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีการนำวิถีภูมิปัญญาตั้งแต่อดีตมาใช้และมีการผนวกวัฒนธรรมร่วมสมัยสู่ผืนผ้า และแต่ละภาคมีการสร้างสรรค์คุณค่าผ้าด้วยกระบวนการที่ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น

การอภิปรายด้านการออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายสตรีในการวิจัยครั้งนี้เป็นการออกแบบสร้างแรงบันดาลใจจากเสื้อผ้าชาวเขาสู่การถ่ายทอดลวดลายถนนคนเดิน จังหวัดเชียงใหม่ ในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย ใช้เทคนิคการปักไหมด้วยมือ (ภาพที่ 5) แสดงถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมร่วมสมัย

การอภิปรายด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี ผู้วิจัยได้คัดเลือกรูปแบบจากการสังเกตภาพร่าง จำนวน 1 รูปแบบ โดยการทำให้แบบตัดอย่างง่ายจากรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า จำนวน 3 ชั้นนั้นใช้การเย็บตะเข็บตรงที่มีความง่ายในการเย็บประกอบเป็นตัวเสื้อ โดยใช้แกรม V stitcher Program (3D) ในการประกอบเสื้อตัวอย่างเพื่อทดลองรูปทรงของตัวเสื้อ ซึ่งสามารถช่วยลดเวลาที่ใช้ในการทดลองได้ จากนั้นนำรูปแบบที่ผ่านการทดลองมาตัดเย็บเสื้อคลุมสตรี จำนวน 1 รูปแบบ และได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการตัดเย็บเสื้อคลุมสตรี แก่กลุ่มย้อมผ้าครามสีธรรมชาติจังหวัดสกลนครพบว่า รูปแบบสามารถนำไปตัดเย็บสู่เชิงพาณิชย์ได้ ใช้เวลาในการตัดเย็บน้อยกว่าซึ่งเป็นการช่วยประหยัดเวลาการตัดเย็บเสื้อทางกลุ่มผลิตอยู่ สามารถตัดเย็บได้ง่ายโดยไม่ต้องมีทักษะการตัดเย็บขั้นสูงและสามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูง มีความสวยงาม สวมใส่ได้หลากหลายโอกาส และทุกวัยสามารถสวมใส่ได้หลากหลายวัย

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ไชยกร เลิศศรีณยพงศ์. 2552. **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้ายทอมือในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต . มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุเมธ ยอดแก้ว. (2560). “การสร้างสรรค้งานศิลปะโดยได้รับแรงบันดาลใจจากศิลปะดั้งเดิม”.

Veridian E-Journal, Silpakorn University (พฤษภาคม – สิงหาคม) : 2925 - 2926.

ณัฐชานา นวลยัง. (2560). “เครื่องแต่งกายที่เป็นสื่อสัญลักษณ์ในงานทัศนศิลป์ไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 - 2557”.

Veridian E-Journal, Silpakorn University (มกราคม – เมษายน) : 1994 - 2007.

ภาษาต่างประเทศ

Bangkok, B. (1996). **Laksana Thai (ลักษณะไทย)**. Bangkok: Thai Watana Panich Publishing.

Downong, P. (2011). **A Kalasin Prae Wa Sink (ความเป็นมาของผ้าไหมแพรวากาฬสินธุ์)**. [Online].

Retrieved August30,2014from http://www.nomkaw.blogspot.com/p/blog-page_8959.html

Leesuwan, V. (1993). **Arts and Crafts (ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน)**. Bangkok:Tonor.

Suksikarn, R. (2008). **The Unity in Diversity : Craft, Material and Design (ความเหมือนในความต่าง : หัตถกรรม วัสดุ และการออกแบบ)**. [Online]. Retrieved Mach11, 2014 from <http://www.1.finearts.cmu.ac.th/artarticle/article51002.php>.